

Virtutis Solidæ Præcipua Impedimenta, Subsidia, Et Incitamenta

Commentationibus Illustrata, Omnium Usui Aptatis. Quæ Servire Insuper
Poterunt Pro Argumento Concionum: Uti Et Considerationum Tempore
Exercitiorum; præsertim verò pro gemino sacræ collectionis triduo; prout
ex subjectis hunc in finem elenchis patet. [...] Partes Tres

Incitamenta

Bellecius, Aloysius

Ratisbonae [u.a.], 1755

§.II. Moriuntur placidè.

Nutzungsbedingungen

urn:nbn:de:hbz:466:1-55553

mus erga te. Sed puder, tam sordide hactenus tecum egisse: piget, perfectionem in postremis habuisse. Spes bonorum per virtutem solidam in hac adhuc vita acquirendorum potens deinceps illius sectandæ incitamentum erit. Tu ô JESU, qui nos cupis perfectos esse, *sicut Pater celestis perfectus est*, (dddd) da, ut fortius ausu tandem aliquando rumpamus vincula, quæ nos terræ alligatos, à prævio hoc cœlo arcent: & vitiis mancipatos à probitatis semita abstrahunt. Da, ut asserti in libertatem filiorum DEI, anticipato sanctitudinis præmio in hoc jam mundo beatè vivamus.

§. II.

Soli perfectionis studiosi placidè moriuntur.

I. *Ob requiem à labo-ribus pree-teritis.* **Q**UAM placidus probi hominis sit obitus, inde pater, quod in sacris Paginis somnus appelletur.
Si dormieris, (ait Salomon, talem allo-
quens

(ddd) Matth. §. v. 48.

quens) si dormieris, non timebis: quiesces, & suavis erit somnus tuus. (a) Quibus verbis sapientissimus regum denotat, ejusmodi transitum 1. fore tranquillum: quiesces; 2. jucundum: suavis erit; 3. securum: non timebis. Hanc triplicem ob causam (ut commentatur Bernardus) erit mors justi bona, melior, optima; bona propter requiem: melior propter suavitatem: optima propter securitatem; (b) propter requiem à laboribus præteritis: propter suavitatem solatii præsentis: propter securitatem ab anxietatibus futuris. Ob trinam hanc rationem etiam nos piæ animæ migrationem placidissimam fore asserimus. quam tamen sortem soli sperare queant ii, qui pietatis solidæ serio studiosi vivunt.

Inprimis mors justi, virtutiique singulariter addicti, erit bona propter requiem à laboribus præteritis: quiesces. Talibus enim in hoc rerum articulo constitutis amodo jam dicit spiritus, ut

K 4

re-

(a) Prov. 3. v. 24. (b) Epist. 105.

requiescant à laboribus suis. (c) Hi autem labores duplicitis præcipue generis sunt, nempe dolores corporis, & afflictiones animi. quidquid enim ærumnarum in hoc mundo est, vel corpus cruciant, vel animam torquent; itaque non raro accumulantur, ut etiam generosos subin viros, & in patientiæ palæstra exercitatos athletas cum Paulo ingemiscere cogant: *infelix ego homo! quis me liberabit de corpore mortis hujus?* (d) Verum hoc ipso ex capite Bernardo teste *preciosa est mors sanctorum*; *quia est finis laborum,* (e) quibus ii per vitæ cursum tum in corpore, tum in anima conflictabantur.

Tunc enim talium auribus allabetur dulcis illa Dilecti vox: *surge, propera amica mea, columba mea, formosa mea, & veni.* Jam enim hiems transiit, imber abiit, & recessit. (f) *Transiit hiems illarum corporis molestiarum, morborum, & cruciatuum, quæ tot acerbita-*

(c) Apoc. 13. v. 14. (d) Rom. 7. v. 24.
(e) Epist. 105. (f) Cant. 2. v. 10. & 11.

bitatum & afflictionum fertilis tibi causa fuerat. *Abiit imber illarum adversitatum, vexationum, & anxietatum, quæ tot tædiorum, curarum, & mœrorum perennis tibi fons extiterat.* *Recessit denique ille nimbus ægrotatum, illa nox scrupulorum, quorum ille carnem tot angoribus afflixit; hæc verò mentem tot tenebris involvit, tot morsibus dilaniavit, tot terroribus complevit.*

Proin surge amica mea ex hoc lecto doloris (g) & valle lacrimarum, (h) ex hac terra tenebrosa & operta mortis caligine. (i) Egredere ô columba mea! ex hac caverna maceræ, (l) tot turbibus perviæ. Propera exire ô formosæ mea! de hoc lacu miseria & luto fecis, (m) tuo candori tam noxiæ. Veni ô sponsa mea! veni de cubilibus leonum, & de montibus pardorum; (n) id est, de tot insidiis, occasionibus, & periculis peccandi, quibus hic mundus

K 5 velu-

(g) Psal. 50. v. 4. (h) Psal. 83. v. 7. (i)
Job. 10. v. 21. (l) Cant. 2. v. 14. (m)
Psal. 39. v. 3. (n) Cant. 4. v. 8.

veluti totidem pedicis obrectus horret, & inter quas trepido pede continuò incedere debuisti: *veni ergo, veni, & coronaberis.* (o) nam *reposita est tibi corona justitiae, quam reddet modo tibi Dominus in hac die justus judex.* (p) *tempus enim putationis advenit,* (q) *quo tanquam flos campi, & lilium convallium,* (r) *à mortis falce à terra avulsum, cœlesti paradiſo insere-*
ris. O enim vero sensa divinam pa-
cem stillantia!

Quid ergo mirum, quod ejusmodi moribundus fruatur quiete omni ma-
lacia tranquillore? Quod olorum mo-
re parentalı voce latus concinat illud
regii Vatis carmen: *lætatus sum in his,*
que dicta sunt mihi: in domum Domini
ibimus; (s) illaque Ecclesiastici verba
usurpando, circumstantibus dicat: *vi-*
dete oculis vestris: quia modicum labo-
ravi, & inveni mihi multam requiem.
(t) En! omnis retro vita non nisi mo-
men-

(o) Cant. 4. v. 8. (p) 2. Tim. 4. v. 8. (q)
Cant. 2. v. 12. (r) Cant. 2. v. 1. (s) Psal. 121.
v. 1. (t) Eccli. 51. v. 53.

mentum modò fuisse videtur. Tran-
sierunt illatæ mihi injuriæ, contemp-
tiones, calumniæ: transierunt illæ car-
nis castigationes & sensuum refræ-
nationes: illa jejunia & abstinentiæ.
Transiſſent modò etiam honores, il-
lecebrae & commoda, si illis inhiaſ-
sem. Ex eis modò nil restaret nisi re-
mordens conscientiam stimulus; cùm
è contrario suavi nunc gaudio diffluam,
quòd acquirendæ virtuti solidæ me to-
tum impenderim: quòd non fecerim
malum, quod facere potui; & egerim
bonum, quod agere debui.

O! quām magnæ nunc pacis ar-
gumentum est, non dilexiſſe mundum,
nec ea, que in mundo ſunt; (u) non
queſiuiſſe propriam gloriam, (x) nec pri-
mos accubitus prenſaſſe; ſed accubuiſſe in
noviſſimo loco: (y) ſed corpus caſtiſaſſe,
& in ſervitutem redegriſſe: (z) ſed me-
metiſum abnegatiſſe, & crucem meam quo-
tidie portatiſſe. (aa) O quantæ nunc
mihi

(u) 1. Joan. 2. v. 15. (x) Joan. 7. v. 18.
(y) Luc. 14. v. 7. (z) 1. Cor. 9. v. 27. (aa)
Luc. 9. v. 23.

mihi tranquillitatis materia est, illam contumeliam dissimulasse: ad illam vilipensionem siluisse: illam calamitatem patienter tulisse: multum laborasse pro proximo, plurima tolerasse pro DEO. O beatæ asperitates, contemptus, & ærumnæ! O generosum in adversis silentium! felicesque fatigations! vos mihi clavis ad cœlum, vos ad celsiorem gloriam sublimis scala fuistis. Æternæ sunt Numini grates, quòd ejus ope cum illo Juvene etiam ego *omnia præcepta custodierim à juventute mea.* (bb) quòd cum Davide etiam ego integrè reddiderim *vota mea*, quæ *distinxerunt labia mea:* (cc) pro admissis verò culpis *in cilicio & cinere pœnitentiam egerim.* (dd) quòd denique per bona opera certam meam *ocationem, & electionem fecerim.* (ee)

O quām prudens fui, quòd per sanctiorem vivendi normam prævenirim illos timores, quos morituro creare solet vita tepidiùs acta; quòd cave-

(bb) Matth. 19. v. 20, (cc) Psal. 69. v. 14
(dd) Matth. 11. v. 21, (ee) 2. Petr. 1. v. 19.

caverim illos angores, quos nunc patarer, si illi instinctui obstitissem. Ah! illi temptationi potuissem & ego consentire! quin & à lapsu jam proximè absui; sed adhuc restiti. Heu! si illi teperi indormiissem, quò devenissem? sed excussi: salutem meam sum operatus: sudavi, & alsi in vinea Domini. Proin à cœlesti Patrefamilias promissum nunc denarium & ego fidenter exspecto. Et hoc est, quod meam nunc mentem summè tranquillam reddit. Ita talis moriens: hæc sub mortem sunt sensa Justi, qui virtutis solidæ studiosus vixit. Inde patet, quām dulce sit meminisse laborum, discriminum & ærumnarum, quos constanter obivimus, providè vitavimus, fortiter pertulimus; quantopere horum memoria tranquillent animum.

Superi! ô quām saniùs de perfectione sub vitæ finem, quām sub ejus exordium sentimus. Si enim illa secundùm eam temporis seriem spectetur, qua incipit; enimvero terrible
quid

quid horridumque videtur esse, viginti
vel triginta annos in arcta solitudine,
& constanti corporis afflictione tran-
sigere ; decem vel quindecim lustris
adversus carnem & sanguinem luctari;
adversus rectores tenebrarum harum &
contra spiritualia nequitiae (ff) conti-
nuò pugnare.

At verò si hæc eadem vita consid-
retur eo, quo desinit, momento, in
ipso scilicet Justi obitu, o quām pul-
chra ea, quām optabilis ac beata ap-
paret! Tunc enim anima, quæ carnem
suam crucifixit cum vitiis & concupiscentiis suis, (gg) cum moribundo Ser-
vatore pariter exclamat: *consummatum
est.* (hh) Evidem si præterita respi-
cio, (exultans perget illa) magna mihi
certamina fuere sustinenda, plures
obices superandi, magni conatus exe-
rendi. Sed immortales D E O sinc-
grates: *consummatum est;* misericordiarum
tempus abiit nunquam redditurum:
transiere labores non amplius repeten-
di:

(ff) Eph. 6. v. 12. (gg) Gal. 5. v. 24.
(hh) Joan. 19. v. 30.

di: pertexta est malorum tela. Nulli amplius erunt morbi, adversa nulla, nullæ cruces, poenitentia nulla. Nulla mihi posthac erunt coercenda desideria, nullæ affectiones subigendæ, nulli assultus repellendi. Verbò: *consummatum est.*

Graves quidem & plures exantlandæ fuerant tempestates, sed jam tuta teneo portum: diuturnum quidem & difficile erat exilium, sed jam felix conspicio patriam: post longum arduumque cursum tandem attigi stadii metam: per terram desertam, *inviam* & *inaquosam* (ii) tandem perveni ad fontem omnium voluptatum. Paulò post comprehensura sum, quod haec tenus cum difficultate credidi: brevi possessura sum, quod cum anxietate speravi: mox aeternū amanda vicissim impensè amabo, quod hucusque tam tepidè dilexi, Summum Bonum. Finis misericordiarum mundi erit simul initium deliciarum cœli. O felix antecatorum recordatio! tu suave illud bal-

fa-

samum es, quod aspera quæque mira dulcedine lenit, & summa quiete morituri perfundit mentem. Quis ergo inficias ibit, ejusmodi animæ transitum fore tranquillum ob beatam, quam tot certationibus imponit, coronidem?

II. Verùm non solùm erit bona mors
Ob suavi-
tatem sola- justi ob requiem à laboribus præteritis:
ti præsen- quiesceret; sed etiam erit melior propter
tis. suavitatem solatii præsentis: suavis erit.
 Hoc autem solatium ex triplici potissimum fonte tunc in ejusmodi moribundum emanabit 1 ex testimonio bonæ conscientiæ, 2 ex vacuo creatis affectionibus animo, 3 ex aspectu Christi è cruce penduli.

I. Ad prium quod attinet, etiam de tali dici potest, quod S. Paulus de Henoch affirmat, nempe ante translationem testimonium habuisse, placuisse DEO. (a) nam etiam is habet testimonium conscientiæ suæ, quod in simplicitate cordis, & non in sapientia carnali,

(a) Hebr. 11. v. 5.

nali, sed in gratia DEI conversatus sit
in hoc mundo. (b) Audit in intimo
sui cordis resonantem quandam vo-
cem, quæ præteritæ vitæ æmula jam
echo est; hæc ipsum de Numinis ami-
citia ea, quam Synodus Tridentina
admittit, morali securitate certum
reddit. hæc fidum ei se vadet præbet,
omnia illum rite confessum, D E I
filium jam esse cœlique hæredem, qui
perseverantium finalem æternamque fe-
licitatem à Divina Misericordia firmi-
ter sperare queat. hæc eidem asseverat,
eum de numero illorum esse, quo-
rum ex Christi sententia *est regnum cæ-*
lorum, (c) & quibus Judex divinus
aliquando dicet: *venite benedicti Pa-*
tris mei. (d)

Haud quidem ignorat, quamdiu
vita superstes in labris hæret, gratiæ
jacturam facere sanctissimum quemque
posse. Attamen etiam novit, even-
tum ejusmodi rarissimum esse, albis-
que corvis annumerandum. Scit,

Pars III.

L

quia

(b) 2. Cor. i. v. 12.

(c) Matth. s. v. 3.

(d) Matth. 25, v. 34.

quia fidelis *DEUS* est, (e) qui non
siner malè mori, qui bene vixit: nec
ad Babylonem appellere illum, qui
Solyinam versus iter instituit. Notum
est ei illud Joannis oraculum: *si cor
nostrum nos non reprehenderit, fiduciam
habemus ad DEUM*, (f) nempe eum
nobis propitium fore, nec permis-
sum nos tentari supra id, quod pos-
sumus.

Porro quām liquido solamine hæc
testificatio ejus mentem perfundat,
quantam ea quamque firmam salutis
spem eidem instillet, inde patet, quod
talis dœmoni, timidos angores inge-
renti, illud ipsum fidenter respondeat,
quod olim Patriarcha Jacob persequen-
ti se Labano reposuit scilicet: *scrutare,*
siquid tuorum apud me inveneris. (g)
Scrutare, lustra, perquire, quantum
liber; nil habeo, quod tuum est: nil
tuæ superbiæ & ambitionis: nil tuæ
malitiæ & fraudum apud me depre-
hendes. Imò illis ipsis S. Martini

ver-

(e) 1. Cor. 10. v. 13. (f) 1. Joan. 3. v. 21.
(g) Gen. 31. v. 32.

verbis eundem audacter alloquetur,
dicens: quid adstas cruenta bestia? ni-
hil in me funeste reperies.

Nempe justus moriens, quasi leo con-
fidens, absque terrore damnationis erit.
(h) Et licet tunc diabolus descendat ad
eum, habens iram magnam, sciens, quia
modicum tempus habet; (i) nihilomi-
nus ille velut acies castrorum ordinata,
(l) quasi civitas munita, (m) aut mu-
rus æreus (n) stygis assultus victor re-
tundit. confortatus in Domino & in po-
tentia virtutis ejus, ac indutus armatu-
ram DEI, stat adversus insidias diaboli,
omnia tela nequissimi hostis ignea levi-
tatu extingueens. (o)

Præterea tot anni servitio Numinis
consecrati: tot dies, quorum singula
momenta in quæstu fuerunt posita:
tanta congeries meritorum, locu-
pletissimi instar thesauri in alterum
orbem præmissorum, hæc, inquam,

L 2 æquif-

(h) Prov. 28. v. 1. (i) Apoc. 12. v. 12.
(l) Cant. 6. v. 9. (m) Psal. 30. v. 22. (n)
Isa. 15. v. 20. (o) Eph. 6. v. 11. & seq.

æquissimas in spes ejus erigunt men-
tem. Cùmque Christus enunciarit,
pauperum spiritu esse regnum cælorum:
misericordes misericordiam consecuturos:
mundo corde DEUM visuros: pacificos
filios DEI vocandos: persecutionem passis
propter justitiam, mercedem fore copio-
sam in cælis. (p) cùm asseveraverit,
eos, qui se humiliaverint, fore exal-
tandos: (q) qui luxerint, consolan-
dos: qui esurierint, saturandos: qui
denique omnibus relictis secuti eum
fuerint, hos centuplum accepturos, &
vitam æternam possessuros; (r) hæc
inquam, cùm Divinum Servatorem
interposita infallibili sua autoritate
pollicitum esse sciat; ex altera verò
parte cùm conscientia eidem testimo-
nium perhibeat, se illas conditiones
implevisse, quibus immarcescibilem glo-
ria coronam (s) justus Judex alligavit,
etiam de hac sibi imponenda nullus
dubitat. cùm in suo vitæ catalogo il-
las virtutes DEI digito expressas vi-
deat, quibus cumulatissima hæc præ-
mia

(p) Matth. 5. v. 3, & seq. (q) Luc. 3. v. 5.
(r) Matth. 19. v. 29. (s) 1. Petr. 5. v. 4.

mia fuere promissa , eadem quoque ,
infinita Numinis fidelitate fretus , mira
securitate exspectat ; cùmque de oleo
charitatis sibi in tempore providerit ,
à cœlesti Sponso cum illis *Virginibus*
fatuis (t) excludi nullatenus metuit ;
sed admittendum se ad Agni nuptias
ea fiducia sperat , quam nulla tentatio
excutere , nullus angor turbare , nul-
lus justitiae timor imminuere potest .

Quis autem explicabit consolacionum magnitudinem, quae inde in tallem animum redundabunt? Ah! beatum illum divitem esse, qui potuit transgredi, & non est transgressor: facere mala, & non fecit. (u) fidelem illum prudentemque servum esse, quem constituet Dominus super omnia bona sua; (x) imò non solummodo servum, sed amicum Christi, quin & filium DEI hæredemque esse; idque tacito quodam vadimonio testari conscientiam; eamque id testari in articulo mortis, in limine æternitatis, pauculis ante

L 3 tre-

(t) Matth. 25. v. 12. (u) Eccli. 31. v. 8.
& 10. (x) Matth. 24. v. 47.

tremendum illud judicium horis; id est, eo tempore, quo omnis regum cognatio, cuncta honorum vocabula, omniumque regnum hæreditates nostra etiam opinione fumus, umbra, nihil sunt: & quo sola Numinis gratia, favor ac amicitia aliquid sunt; hoc enimvero hominis pii ex hac vita migrationem jucundissimam reddit dulcissimamque ob suavitatem nempe solatii praesentis, quod eidem bona conscientiae testimonium suggerit, suspeditaque.

2. At non minus efficax erit illud alterum ejus solamen, quod ex secundo fonte scaturiet, scilicet ex vacuo creatis affectionibus animo. Quod enim mortalibus *in substantiis suis pacem habentibus* (y) supremum ex hoc orbe discessum, immo vel solam ejus memoriam adeo tristem efficit ac amaram, est avulsio ab illis rebus, quibus anima nimio affectu, agglutinata adhaeret. Præposterus enim terrestrium amor, ac dominantes nobis cupiditates

(y) Eccli. 41. v. 1.

tates sunt illud discordiæ pomum;
quod mentibus injectum Balthassari,
Ezechiae, Epuloni aliisque innumeris
transitum ex hoc mundo adeò acer-
bum reddidit ac luctuosum, tantas-
que in eis turbas excitavit, tot lacri-
mas ipsis & lamenta expressit. Nam
decedere illis honorum subselliis tan-
topere amatis: exceedere illo palatio
tam magnificè ornato: deserere illas
opes adeò sollicitè congestas, relinquer-
re illas voluptates tanto cum æstu
quæsitas, hoc est, quod illi superbo,
diviti, ac voluptuario homini cor me-
dium lethali plaga diffindit.

Contrà verò oī quām magna cum fidu-
cia moritur, (Hieronymi sententia est)
quem nullius rei affectio detinet. (z)
Quid enim eum turbet, affligatque?
an gazæ ignotis relinquendæ? verùm
has ille jam pridem vel reipsa vel af-
fectu abjecit. an dignitates aliis ceden-
dæ? sed has non solum nunquam am-
biit, sed semper sprevit. num per-
dendæ sensuum deliciæ? at his pri-

L 4

dem

(z) Epist. ad Cyprianum presbyterum.

dem sibi severa lege interdixit. Sed nec contristabunt eum negotia abrum-penda; cùm his se solum mutuaverit: nec amici abdicandi; cùm ejus ami-citia se ultra aras non extenderit: nec caro in cineres redigenda; hanc enim diu jam hostis loco habuit: nec mun-dus deserendus; nam semper con-sideraverat se tanquam advenam & pe-regrinum super terram, non habentem hic manentem civitatem. (aa)

Hinc morti voracissimo illi morta-lium helluoni ultro intrepidus occur-rit, suumque corpus sponte illi devo-randum obtrudit, ut vivo hoc carcere destructo, mens tandem ad supra eò citius avolet libera. Imminentem il-lum latronem osseum lætus excipit, irridetque; cùm prævia omnium ab-dicatione, nil illi, quod rapere queat, reliquum fecerit. Falcigerum illum Divinæ Nemesis lictorem, se ad tribu-nal evocantem, paratus sequitur; cùm conscientiæ rationes optimè composi-tas habeat. Ipsi, quos in extremis pati-

patitur, dolores eidem gaudii materia sunt, eò quòd anticipata solutio ac mite lytrum sint, queis luenda aliás in lustrali carcere debita expunguntur, ac diurni immanesque cruciatus levi impendio redimuntur.

Exemplo nobis sit Franciscus Suarez, illud Societatis nostræ fidus illustrissimum, qui insigni doctrinæ excellentem sanctimoniam adeò felici nexu copulare noverat, ut orbem dubium reliquerit, quænam alterutri palmarum præripuerit. Hic ergo agoni proximus in hæc verba erupisse traditur: *nunquam putabam, tam suave esse mori.* Similia de aliis quoque narrantur, qui ad extrema deducti, cœlestibus deliciis innatantes, eucharisticas Numini laudes piosque hymnos vel præierunt ipsi, vel alios decantare jussérunt.

Scilicet stellæ erant terrestri vapore immunes: gemmæ erant nativo cortice exemptæ: aquilæ erant infectas visco pennas exutæ. Verbô: animæ erant omni mundano affectu liberæ,

Et hinc torrente voluptatis eo etiam tempore potabantur, quo mundi sui-que cultores moriuntur in amaritudinibus animæ suæ. (bb) Terræ pertæsi, cœlorum avidi, appetituum domini, non nisi illum respirabant, quem unicè amabant. Intensissimi amoris actus, flammantia ad cœlum suspiria, ardentia DEI videndi desideria ultimi eorum conatus erant, inter quos illi instar lucernæ in domo Domini lu-cendo: instar thymiatis in ara templi exspirando: instar holocausti charita-tis igne leniter consumpti, summas inter dulcedines ad Superos migrârunt, æternū coronandi. Ex his abunde liquet, justi hominis mortem suavis-simam fore ob vacuum creatis affectionibus animum; quam adhuc dul-ciorem reddet Christi è trabe penden-tis aspectus, cuius effigies plerumque unica mōribundi eaqué obvia supel-lex est.

3. O quām plenum solatio specta-culum erit Servatoris ligno affixi simu-lacrum

(bb) Job. 21, v. 25.

lacrum iis, qui secundum hoc exemplar mores composuerunt. O quam tam in divino hoc prototypo consolationem moriens nanciscetur ille, qui ita vixit, ut verè de se ipso dicere possit: *Christo confixus sum cruci.* (cc) Nam defixus in ejusmodi imaginem pio cum sensu intuitus 1. lenit dolores corporis; 2. auger fiduciam animæ.

In primis quod is miræ virtutis balsamum sit, allevandis morborum molestiis aptissimum, in comperto est illi, cui latentia ibidem mysteria distinctius sunt perspecta. Si enim aquæ Maræ per immissum à Moysè lignum *in dulcedinem sunt versæ;* (dd) si Eliseus per inspersam pulmento farinam abstulit, *quidquid amaritudinis in olla fuit;* (ee) quid non efficiet, animata fide memoria patientis pro nobis D E I? Si aspexisse serpentem æneum pro signo positum (ff) ægrotantibus Israëlitis tantum levamen attulit; quid

(cc) Gal. 2. v. 9. (dd) Exod. 15. v. 25.
(ee) 4. Reg. 4. v. 41. (ff) Num. 21. v. 9.

quid non allevamenti afferet conspectus illius, cuius teste Augustino *aeneus ille serpens solum figura fuit?* (gg) Nempe oculorum in ejusmodi effigiem conjectus botrus cypri erit, (hh) & dulcis gutturi fructus, (ii) qui celesti suavitate, quidquid amaroris agradationis creat, plurimum mitigabit.

Nec mirum; dum enim pia mens suum dilectum ex millibus electum, (ll) flagellis discerptum, spinis redimitum, clavis perforatum, lancea transfixum miseranti obtutu considerat, pudet eam sub capite spinoso esse membrum tam delicatum. Dum suos, quos tolerat, dolores cum illis ærumnis: sua, queis sorder, crima cum Illius innocentia componit; rubore suffunditur, quod tantillum ei tot gemitus exprimat. O mi JESU! dolens ingemiscit: tu integrum calicem uno tractu exauris; & residuam ego eamque unicam, quam mihi propinas, guttulam sorbillare re-

cu-

(gg) Serm. 101. de tempore. (hh) Cant. I. v. 13. (ii) Cant. 2. v. 3. (ll) Cant. I. v. 10.

cusem? magna est velut mare contritio tua; (mm) & me tenius hæc stilla demergat? Absit à me tanta tecum dissimilitudo. non enim est servus major Domino suo, (nn) nec melior. proin hic ure, hic seca, modò in æternūm parcas.

Adhæc dum Christum audit tormentorum adhuc plura sitientem, quo suum homini amorem testetur: dum eum videt paratum, pro unaquaque anima denuo mori, idemque, quod semel pertulit, supplicium iteratò pati; (id. quod eum esse, S. Birgittæ divinitus innotuit) hæc, inquam, cùm perpendit, piè sibi irascitur, illamque divinam sitim æmulando, etiam ea afflictionum amplius, amplius infirmitatum expetit, provocatque. Quo ipso animi vigore etiam corporis cruciatus plurimūm allevantur. Unde patet, quām potens eorum lenimen pius morientis JESU aspectus sit.

Sed nec minorem is animæ fiduciam addit. Quem enim illa timeat
hoc

hoc clypeo munita? Quid non spret hoc pignore erecta? Ecce DEUS Salvator tuus (cum Isaia tali moribundo inclamari potest; dum eidem Christi è cruce penduli imago porrigitur) ecce DEUS Salvator tuus! proin fiducialiter age; quia ipse est fortitudo tua; ipse factus est tibi in salutem. (oo) In eo possides invictam contra tentationes panopliam, universalem contra animi morbos panaceam. Si cupiditatum astus te cruciet, fons est aqua salientis in vitam aeternam, (pp) qua profanos ignes victor restinguas. Si stygius te milvus persequatur, ejus vulnera sunt caverna maceria, & foramina petra, (qq) quod instar columbae tuta confugias. Si urgeat super te putreus os suum, (rr) illius cor civitas refugii est; (ss) ubi defensa quiesces. Clavi anchora sunt, qua omnis tua spes solidabitur; crux tabula est, in cuius complexu in beatæ aeternitatis portum secura enatabis. Edic jam,

an

(oo) Isa. 12. v. 2.

(pp) Joan. 4. v. 14.

(qq) Cant. 2. v. 14.

(rr) Psal. 68. v. 16.

(ss) Josue 29. v. 32,

an non solida hæc salutis pignora
sint? an non potentia fiduciæ inci-
tamenta?

At nondum hic stitit sui prodigus
Servatoris amor; ut enim omnem ex
animo tuo diffidentiam pelleret, suæ-
que te charitatis certum redderet, mo-
rituriens caput inclinat ad osculum
pacis: extendit brachia in amplexus:
latus aperit in asylum, sanguinem fun-
dit in animæ balneum. Insuper ad-
vocatum tuum apud Patrem agens,
supplici gemitu veniam tibi his ab eo-
dem verbis exorat: *Pater demitte illi:*
(tt) recordare paupertatis meæ, absyn-
chii ac fellis, (uu) & parce ei secun-
dum multitudinem miserationum tua-
rum. (xx) Certè marpesia caute du-
rior es, si hæc tibi fidentiam non in-
stillant.

Quid enim? plúsne ergo efficaciæ
insit sanguini Abelis, quam voci Chri-
sti? quis blasphemus annuat? Si ergo
ille

(tt) Luc. 23. v. 34. (uu) Thren. 3. v. 19.

(xx) Esdr. 13. v. 22.

ille, clamans de terra ad cœlum, inde ultricem pœnam detraxit; quanto magis vox sanguinis Filii, ascendens è cruce ad Patrem, nobis veniam impetrabit? Si nec homines dant scorpionem flagitanti ovum, aut lapidem poscenti panem; quantò minus Pater cœlestis negabit spiritum bonum, id est, gratiam petenti eam pro nobis Nato? & quidem summos inter cruciatus exprimanti Nato? (yy) Si Is à DEO exauditus est pro sua reverentia, (zz) dum supplicat pro inimicis; quantò magis omnia obtinebit, dum orat pro anima fidi & virtutis amante? Ah! Numinis pupillam lædit, qui JESUM morientem considerans, de sua salute diffidit; cùm omnia in eo cœlesti vadimono æternam nobis vitam promittant. Proin desperanter dejectus est, quem ista in spem non erigunt.

Quis ergo neget, pium Salvatoris ligno affixi conspectum lenire dolores corporis, & addere fiduciam animæ? adeoque hominis justi transitum non

fo-

(yy) Luc. 11. v. 11. & seq. (zz) Hebr. 5. v. 7.

solum esse bonum ob requiem à laboribus
præteritis; sed præterea esse meliorem ob
suavitatem solatii præsentis, quod tunc
in eum ex triplici fonte scaturiet, nem-
pe ex testimonio conscientiæ bonæ: ex
vacuo creatis affectionibus animo: deni-
que ex Christi è cruce penduli aspectu.

III. Adhæc idem justi obitus in- III.
super erit optimus ob securitatem ab an- Ob securi-
xietatibus futuris, seu ab illo timore tatem ab
novissimorum, qui homines tepidos anxietati-
in illo rerum articulo horrendūm cru- bus futu-
ciare consuevit; non timebis. Nam ris, seu à
tria præcipuè perfectionis incuriosum vissimo-
sub virtæ finem anxium habere solent,
nempe mors, judicium, & carcer rum.
lustralis; illa terret ob omnium priva-
tionem, istud ob Judicis rigorem,
hoc ob poenarum acerbitatem. Nihil
horum virtutis studiosus in extremis
constitutus multopere formidat.

I. Cùm enim, dum integra adhuc
valetudine gauderet, sibimet ipsi cum
Apostolo quotidie sit mortuus, (a) id
Pars III. M est,

(a) 1, Cor. 15, v. 31,

est, cùm indies affectum à rebus terrenis amplius abstraxerit, suisque se commodis exuerit; cùm cor suum à sensuum blanditiis & honorum illiciis quovis die magis ac magis avulserit, & sic animam à corpore lento discidio gradatim sejunxerit; cùm per quotidianam ultimæ horæ considerationem se familiarem morti cicuremque reddiderit, tantum abest, ut eam metuat, ut etiam ambiat; hoc ipso enim, quòd nullius rei affectione captivus detineatur, omnibus mundi vinculis liber multa lubentia eò proficiuntur, quòd tot annorum vota jam turmatim præcesserant.

Dein novit perbene ex Tertulliano,
non esse timendum, quod nos liberat ab omni timendo, (b) scilicet à cruciatis carnis & ærumnis animæ, præsertim à malorum omnium in maximo nempe peccato. Id ergo cùm præstet mors; cùm felicem ea impotentiam inducat & patiendi, & peccandi, eandem non solum non horret, sed

po-

(b) Tertull. lib. de anima.

potius optat. Scit ex Seneca, *nihil esse in fato terrible nisi ipsum timorem.* Et hinc etiam ipse cum eodem exclamat: *pone, queso, larvam istam, sub qualates, & stultos territas; mors es, quam nuper servus meus & ancilla contempsit;* (c) cui tot milites & nautæ imperterrita fronte obviâm quotidie in occursum ruunt. Sensui dolorem inferre poteris, non animo; & quidem tam solùm dolorem, qui reliquis imponat finem, & quo graviorem innumeri jam sunt perpeſſi. *Quis ergo prudens te metuat?*

Præterea credit, præsentem hanc vitam esse exilium à cœlo, divortium à supremo Bono, blandamque captivitatem, quæ privat perfecta libertate filiorum DEI, & quæ quò longius producitur, eò diutius nos à cœlesti patria arcet. Fatetur, eam ob curas, queis pungit: ob negotia, queis distrahit: ob tædia, queis obruit, amori divino ingenti impedimento esse; eandemque ob violentiam cupiditatum,

M 2

ob

(c) Lib. 3. epist. 24.

ob tenebras intellectūs, ob corruptelam perversæ voluntatis hominem constitueret in morali quadam necessitate optimum Numen offendendi. Quin imò certus est, si eam sibi diutius protrahere contigerit, se denuo levi saltem piaculo conscientiam fœdaturum.

Ex altera verò parte à S. Ambroſio docetur, ultimum ex hoc mundo discessum non tam naturæ quam malitia terminum, non tam vite quam culpe finem, non tam hominis quam criminis sepulturam esse. (d) Ex S. Gregorio Nazianzeno audit, quòd mors Sanctorum non mors, sed, mutato nomine, ad DEUM discessus, desiderii cumulus, vinculorum solutio, oneris excusso sit appellanda. (e) Hinc etiam ille cum Jona hujus auræ pertæsus ingemiscit: *Domine tolle, quæſo, tolle animam meam à me; quia melior est mihi mors quam vita.* (f)

Denique in comperto habet, nos hic in ſtadio currere, & in agone contendere

(d) Lib. de fide resurrectionis. (e) Orat. 18. in laudem Cypriani. (f) Jonæ. 4. v. 3.

tendere ; (g) nam *militia est vita hominis super terram.* (h) Scit, vivendi curriculum difficultem & periculosam peregrinationem esse ; quoniam, dum sumus in corpore, peregrinamur à Domino. (i) Novit, annorum seriem diuturnum quoddam supplicium, lentumque martyrium esse ; nam tota vita Christiani, crux est & martyrium. (l) Hanc ergo militiam, peregrinationem, & martyrium finiri eò impensiùs desiderat, quò proximiùs à victoria, termino, & corona distat. Cúmque DEUM facie ad faciem intueri, eum perfecto complexu possidere, eiique intimo nexu uniri ardentissimè cupiat ; simul tamen cognoscat, ad hanc felicitatem alia quàm per obitum via perveniri haud posse, omni hora illud momentum adesse exoptat, quo, positis exuviis, beata necessitate amabilissimum Numen perpetuò amare cogatur. Amandato procul omni mor-

M 3

tis

(g) 1. Cor. 9. v. 24. (h) Job. 7. v. 1. (i)
2. Cor. 5. v. 6. (l) Augustin, serm. 1. de tempore.

tis timore cum Davide suspirat: *concupiscit, & deficit anima mea in atria Domini.* (m) heu! mihi, quia incolatus meus prolongatus est. (n) Educ tandem ô Domine! educ de hac corporis custodia animam meam. (o) Nempe qui levare poterit faciem suam absque macula ad cœlum, is teste Hussæo Vate in agone erit stabilis, & non timebit mortem. (p)

2. Sed nec formido instantis judicii magnam justo, ad extrema deducito, solicitudinem injiciet. Meminit quidem, quod *Justitia DEI sicut montes, ejusque judicia velut abyssus circumvallent judicandum.* (q) Non ignorat, illud tribunal esse supremum, latamque ibidem sententiam fore immutabilem. Credit, Judicem esse omnium scientem, rigidissimum, inexorabilem. Sed tamen insuper etiam novit, illud ipsum infallibile Numen tum per Ecclesiasticum, tum per Aposto-

(m) Psal. 83. v. 3. (n) Psal. 119. v. 5. (o)
Psal. 141. v. 8. (p) Job. 11. v. 15. (q) Psal.
35. v. 7.

stolum sanctè promisisse, ante judicium interrogantem seipsum, in conspectu illius inventurum propitiationem. (r) item; qui semetipsoſ judicaverint, non esse jugicandos. (s) Cùm ergo conscientia ei testimonium perhibeat, se per accuratam animi perscrutationem in omnes n̄avos indagasse; & dein per sinceram, claram & integrā exomologesin omnia errata sacro judici rite exposuisse; cùmque eadem conscientia interno quodam vadimonio de amicitia divina eum mira spe securum reddat, omni pavore liber intrepido pede coram eo se sistit, de quo sacræ Paginæ affirmant, esse miserationes ejus super omnia opera ejus. (t)

Verum quidem est, æterna DEI in eligendis ad gloriam, & reprobandis mortalibus decreta, esse incomprehensa & mysterio plenissima. At simul etiam verum est, illius misericordia non esse numerum, & bonitatis infinitum esse

M 4

the-

(r) Eccli. 18. v. 20.

(s) I. Cor. 11. v. 31.

(t) Psal. 144. v. 9.

thesaurum; (u) ex quo cùm talis recordetur, tot jam in se tamque singulares gratias fuisse profusas, his modò etiam finalem accessuram magna fidentia sperat; adeoque non ut hostem se, sed ut amicum, hæredem & filium in illo tribunali habitum iri, magnopere confidit.

O *Judex vivorum & mortuorum!*
 (x) fidenter exclamat: *equidem ini-
 quitatem meam ego cognosco; tibi peccavi:
 malum coram te feci.* (y) *Fateor, ini-
 quitates meæ supergressæ sunt caput meum,*
 (z) & multiplicatae sunt super capillos
capitis mei. (aa) *Sed tamen memor
 esto verbi tui, in quo mihi spem dedisti.*
 (bb) *Tu enim enunciasti per Eze-
 chielem: convertimini, & agite pœni-
 tentiam ab omnibus iniitatibus vestris,*
& non erit vobis in ruinam iniqitas.
 (cc) *Tu promisisti per Zachariam:*
convertimini ad me, & ego convertar
 ad

(u) Eccles. in orationibus missæ. (x) Act.
 10. v. 42. (y) Psal. 50. v. 5. & 6. (z) Psal.
 37. v. 5. (aa) Psal. 39. v. 13. (bb) Psal. 118.
 v. 49. (cc) Ezech. 18. v. 30.

ad vos. (dd) Habeo chirographum tuum : teneo verbum tuum. Jam verò ô Pater misericordiarum ! en ! egì pœnitentiam : ad te sum conversus ; id testatur conscientia. Ergo & tu jam convertere ad me , ne sit mihi in ruinam iniquitas ; (ee) ne potentia tibi aut fidelitas defuisse dicatur , quò minus promissis steteris. Ah ! stabis ; quis dubitet ? etiam me , tuo judicio absolutum , beato pœnitentium choro benignè adjunges. Ita se solatur , & animat Justus in limine æternitatis constitutus.

Illa sacri Codicis verba : *si peccator egerit pœnitentiam , omnia peccata ejus , quæ peccavit , non imputabuntur ei ; sed vita vivet :* (ff) hæc , inquam , verba scuti loco eidein sunt , quo vibrata Justitiae tela tutus excipit , & avertit ; illumque , quem aliàs moribundis iudicii hujus rigor incutere solet , terrorem si non omnino ex animo expellit , plurimum sanè minuit , alle-

M 5

vat-

(dd) Zach. I. v. 3. (ee) Ezech. 18. v. 30.
(ff) Ezech. 33. v. 16.

vatque. Nempe verissimum est, quod præsagit Bernardus: *bonam conscientiam fore securam, cum corpus morietur: securam, cum anima coram DEO praesentabitur: securam, cum utrumque in die iudicii ante tribunal terrificum justi Iudicis statuetur.* (gg)

3. Denique ad poenas quod attinet in lustrali carcere fors subeundas, neque has nimiopere timet; cum illas anticipato providè lytro per spontaneas corporis castigationes, intensos virtutum actus, & multiplicem Ecclesiæ indulgentiam si non omnes, saltem maximam partem, præviè exolverit. Nixus illo Christi effato: *misericordes misericordiam consequentur;* (hh) item: *qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis;* (ii) non adeò sibi ab ignis illius acerbitate metuit; cum enim dentis in purgantibus flammis animabus magno semper ardore & constanti pietate succurrerit, indeque illas eximere omni conatu studuerit, firmiter

(gg) Lib. de interiori domo c. 23. (hh)
Matth. 5. v. 7. (ii) Marc. 4. v. 24.

miter sperat, se propterea innoxium
per illos ultrices rogos transiturum;
idque beneficio illius, qui, quod suis
exhibetur, charitatis opus sibi im-
pensum existimat; cùm dicat: *quod
fecistis uni ex his, . . . mihi fecistis.*

(ll) Ex quo concludit, fieri haud
posse, ut Christus iisdem vinculis in-
dui sinat illum, qui eum iis toties
exolvit, quoties alios inde libertati
restituit.

Quodsi etiam Divinæ Nemesis ali-
quid debiti persolvendum ab eodem
sit; si etiam cum illo fonte Villico in
igneum illud ergastulum mitti eum
contingat, ibidem tamdiu excrucian-
dum, donec reddat novissimum quadran-
tem; (mm) tamen magnopere con-
fudit, se per aliorum sacra precesque
piaculares, per Sanctorum suffragia &
Beatæ Virginis supplicationem brevi
inde liberatum iri. Præcipuam verò
fiduciaæ suæ anchoram firmat in me-
ritis Christi, quæ non solum valore
infinita, sed Illius dono etiam nostra
sunt.

(ll) Matth. 25. v. 40. (mm) Matth. 5. v. 26.

sunt. Hæc ergo peculiari confidentia æterno Patri in lytrum offert, certus ea rejicere nec Justitiam posse, nec Misericordiam velle; cùm illa exhibendo eminenter plus solvat, quād debeat.

Et demum, si etiam ultor DEUS absque omni venia cum justi rigoris hostiam esse jubeat; si vindici suo furori eundem plenè sacrificare implacabilis decernat: si etiam contractas labes severus Judex quād diutissime illis cruciatibus expiari ab eo iratus cupiat; pronus adorat imperium Numinis: osculatur castigantem Patris manum, & æquissimæ ejus sententia se promptum submittit. Gaudet, quod sibi Misericordia abuso, saltem Justitiam extollere detur, & patiendo supplere, quod agere neglexit. Quia ipsa voluntatis suæ cum Divina conformitate nimium ignis illius metum haud parum mitigat, sedatque. Quo fit, ut non solum mortis & judicii, sed nec lustrici carceris supplicia magnopere timeat; adeoque ejus obitus omni-

omnino placidissimus sit etiam propter securitatem à timore novissimorum.

O igitur mortem Justi verè bonam propter requiem à futuris: *quiescet*; meliorem propter suavitatem solatii præsentis: *suavis erit*; denique optimam propter securitatem ab anxietatibus futuris: *non timebit*. Unde manifestè concluditur, homines pietatis genuinæ studiosos non solum beatè vivere, sed etiam quietè mori. Quo quid utilius promitti? quid excellenter in hac adhuc vita sperari? quid ad persuadendum perfectionis studium efficacius afferri possit?

An non ergo enormis amentiæ rei sumus, si tam insignium bonorum jacturam inertes facimus? Si hac vitæ beatitate & mortis quiete privari nos sinimus propter.... vah! pudet eloqui; propter crepundia, quæ vel propalare horremus; ob pugillum cineris, qui cum vento in auras abit: ob modicum mellis, *quod gustatum affert*

mor-

mortem. (nn) Agite, in unam bilan-
cem conjiciamus omnes illas sensuum
voluptates, carnis commoda, mundi-
que illecebras, quarum amore sancti-
moniæ callem deserimus; alteri vero
imponamus illa solatia, queis anima
perfectionis avida tum in hoc adhuc
mundo existens, cum inde in alium
migratura gaudet, fruitur, & abun-
dat. O quanta intercedine poste-
riora hæc, illa priora dignitate &
suavitate superant, exceduntque; &
nihilominus *flumina Babylonis* (oo)
huic deliciarum mari stolidè antepo-
nimus.

Comparemus laborem in acquiren-
da sanctitate exantlandum cum illa
fatigatione & conatu, quem obtinen-
dis rebus creatis impendimus, & pa-
tebit, jure etiam nos cum illo Asceta
ingemiscere posse: ô Domine! quonam
venimus? ecce! damnum defletur tem-
porale; pro modico quæstu laboratur,
curritur; & spirituale detrimentum in
oblivionem transit, & vix serio redditur.

Quod

Quod parum vel nihil prodest attenditur;
& quod summè necessarium est, negligenter præteritur. (pp) Omnes quidem
cupimus felices vivere: nemo est, qui
non summis votis ambiat beatè mori.
Porro ad terrestrem hanc beatitudinem
unica deducit via, nempe constans
virtutis cura. Hæc scimus; imò
etiam credimus; & tamen ipsissima
hæc virtus est, quæ vilipensa tanto-
pere negligitur, & quibuslibet nugis
postponitur. An non sanguineis dig-
na lacrimis hæc socordia est?

Igitur tandem aliquando domestico
huic ac coævo nobis errori larvam de-
trahamus, & ad seständam probita-
tem solidam nos identidem incitemus
spe bonorum per eam tum in vivis,
tum in agone acquirendorum. Jam
nunc præstemus, quod tunc in illo
rerum articulo fecisse optabimus; cùm-
que horreamus, fatis concedere cum
tepidis, ætatem agamus cum fervidis.
Nam mors est echo vitæ: qui vult
mori in Domino, non vivat nisi

DEO;

DEO ; illique sanus consecret omne id , quod ei obitum reddere inquietum possit.

O sortis nostræ Arbiter DEUS ! jure asseverasti , beatos esse immaculatos in via , (qq) & timenti te bene fore in extremis ; (rr) hinc credo , (Te id afferente) quia pretiosa est in conspectu tuo vita & mors Sanctorum . (ss) Moriatur igitur etiam anima mea morte iustorum , & fiant novissima mea horum similia . (tt) Verum cum id fieri nequeat , nisi etiam mores moribus respondeant ; fixum est , hodie adhuc auspicari sanctius vivendi genus per sacrificium illius rei aut affectionis , quæ hucusque majoris in virtute progressus princeps obstaculum fuit . Tu sine cuius Numine nihil est in homine , (uu) exequendo huic proposito necessarias suffice vires ; ut & ego esse merear ex numero illorum electorum , qui beatè vivunt , & placidè moriuntur .

§. III.

(qq) Psal. 118. v. 1. (rr) Eccli. 1. v. 13. (ss)
Psal. 115. v. 15. (tt) Num. 23. v. 10. (uu) Ec-
clesia in oratione.